

seerd, dit keer door Natuurmonumenten, Gemeente Maastricht, VVV Maastricht, CNME Maastricht, Staatsbosbeheer, Stichting het Limburgs Landschap, Stichting IKL, Landschap vzw, IVN Maastricht, Limburgs Landschap vzw en ARK Natuurontwikkeling. Voor meer informatie zie www.festanatura.com.

SYMPOSIUM BEHEER EN HERSTEL VAN ZUID-LIMBURGSE HELLINGBOSSEN

Op donderdag 19 september wordt in het Gouvernement in Maastricht een symposium over hellingbossen gehouden. Door de bijzondere geologie kunnen in Zuid-Limburg bostypen voorkomen die in Nederland uniek zijn. Het bekendste voorbeeld zijn de hellingbossen op ondiepe kalkbodems. Deze bossen zijn rijk aan bijzondere soorten, waaronder diverse orchideeën. Tot 1945 werden deze bossen gebruikt als hakhout met overstaanders, het zogenaamde mid-denbos. Daarna groeiden de bossen langza-

merhand dicht. Vanaf de tachtiger jaren van de vorige eeuw is het middenbosbeheer door de terreinbeherende organisaties op bepaalde locaties, waaronder de Schaelsberg en het Oombos, weer opgepakt. Anno 2013 bestaat er weer een gering oppervlak van dit bos-type inclusief de bijbehorende flora. Uitbreiding hiervan is zeer gewenst evenals onder-

zoek naar de invloed van de verrijking door stikstofdepositie. Het onderzoek naar het herstelbeheer is onder meer door het O+BN (Kennisnetwerk Ontwikkeling en Beheer Natuurkwaliteit) uitgevoerd. Tijdens dit symposium, georganiseerd door het O+BN en de Provincie Limburg, wordt de opgedane kennis gepresenteerd en tevens aandacht gevraagd voor behoud en herstel van deze bijzondere bossen. Er zijn onder meer lezingen door Joop Schaminée over flora en vegetatie van de Limburgse hellingbossen, door Patrick Hommel over historisch en toekomstig

FOTO: G. OP DEN KAMP

beheer van de hellingbossen, Michiel Wallis de Vries spreekt over de fauna van hellingbossen, Freek van Westreenen gaat in op de bosgeschiedenis van het Rijkholterbos, Frenk Janssen laat voorbeelden uit de praktijk van het huidige beheer zien en Koen Vandekerckhove spreekt over het beheer van de Vlaamse middenbossen. Het symposium duurt van 10.00-16.00 uur en de toegang is gratis. Tevens wordt een gratis lunch aangeboden. Aanmelding is verplicht en kan tot 12 september via aanmelding@boschap.nl.

B I N N E N W E R K B U I T E N W E R K

OP DE INTERNETPAGINA WWW.NHGL.NL IS DE MEEST ACTUELE AGENDA TE RAADPLEGEN

● **ZONDAG 1 SEPTEMBER** leidt Olaf Op den Kamp (aanmelding via tel. 045-5354560 of info@eifelnatur.de) voor **Kring Heerlen** een excursie door de Schinveldse bossen met bezoek aan de historische akkers met demonstratie paardenploegen en bezoek aan Nonke Buusjke. Vertrek: 9.00 uur parkeerplaats Leiffenderhof te Schinveld (nabij het zweefvliegveld).

● **DINSDAG 3 SEPTEMBER** is er **Periodiek Overleg** tussen de kringen, studiegroepen en stichtingen van het Natuurhistorisch Genootschap. Aanvang: 20.00 uur in het GroenHuis, Godsweerderstraat 2 te Roermond.

● **DONDERDAG 5 SEPTEMBER** verzorgt Martine Lejeune voor **Kring Maastricht** een lezing over natuur langs de Grensmaas. Aanvang: 20.00 uur in het Natuurhistorisch Museum, de Bosquetplein 7 te Maastricht.

● **VRIJDAG 6 SEPTEMBER** houdt Tim Leerschool voor de **Herpetologische Studiegroep** en de **Vissenwerkgroep** een lezing over Adders en Aspisdadders in Frankrijk, en Willem Vergoossen over de fossiele visfauna

van Mill. Aanvang: 20.00 uur in het GroenHuis, Godsweerderstraat 2 te Roermond.

● **ZATERDAG 7 SEPTEMBER** organiseert de **Molluskenstudiegroep** een excursie naar het Straelens Broek en Kasteelse bossen. Vertrek om 10.30 uur vanaf Derckxweg 9 te Arcen. Verplichte aanmelding bij Stef Keulen (045-4053602, biostekel@gmail.com).

● **ZATERDAG 7 SEPTEMBER** leidt Henk de Vries (verplichte opgave via tel. 045-5214894) voor de **Paddenstoelenstudiegroep** een excursie naar de Brunsummerheide. Vertrek: 10.00 uur vanaf Bezoekerscentrum Natuurmonumenten, Schaapskooiweg te Heerlen.

● **MAANDAG 9 SEPTEMBER** organiseert **Kring Heerlen** een varia-avond met bijdragen door de leden. Aanvang: 20.00 uur in Café Wilhelmina, Akerstraat 166 te Kerkrade-West.

● **MAANDAG 9 SEPTEMBER** organiseert de **Molluskenstudiegroep** een werka-avond in Grevendicht. Aanvang: 20.00 uur. Verplichte aanmelding bij Stef Keulen (tel. 045-4053602, biostekel@gmail.com).

● **DINSDAG 10 SEPTEMBER** houdt Jacques Verspagen (tel. 0495-520282)

voor de **Plantenwerkgroep Weert** een streepexcursie naar de Roeventerpeel. Vertrek: 13.00 uur vanaf de Galgenbergweg (achter AC-restaurant langs A2) te Weert.

● **VRIJDAG 13 SEPTEMBER** is er een **SOK**-ledenavond in het Natuurhistorisch Museum te Maastricht. Aanvang: 19.30 uur.

● **ZATERDAG 14 SEPTEMBER** leidt Peter Eenshuijstra (verplichte opgave via tel. 077-3510676) voor de **Paddenstoelenstudiegroep** een excursie over de Meinweg. Vertrek om 10.00 uur vanaf Vlodrop-Station.

● **ZONDAG 15 SEPTEMBER** houdt de **Plantenstudiegroep** een excursie naar de Grensmaas bij Borgharen en Itteren. Bert Op den Camp (aanmelden via tel. 043-3622808) vertrekt om 9.30 uur vanaf NS-station Maastricht (achterzijde aan de Meerssenerweg).

● **ZONDAG 15 SEPTEMBER** leiden Henk Heijligers en Jos Hoogveld voor **Kring Venlo** een vogel- en insectenexcursie naar de Ravenvennen. Aanvang: 10.00 uur vanaf Jagersrust, Straelseweg 35 te Velden.

● **DINSDAG 17 SEPTEMBER** houdt Jacques Verspagen (tel. 0495-

520282) voor de **Plantenwerkgroep Weert** een streepexcursie naar het Sarsven en De Banen. Vertrek: 13.00 uur vanaf parkeerplaats Houtsberg te Nederweert-Eind.

● **WOENSDAG 18 SEPTEMBER** is er een bijeenkomst van de **Vlinderstudiegroep**. Aanvang: 20.00 uur in het Natuurhistorisch Museum Maastricht.

● **ZATERDAG 21 SEPTEMBER** leidt Nico Ploumen (verplichte opgave via tel. 045-5322459) voor de **Paddenstoelenstudiegroep** een excursie door Erenstein. Vertrek: 10.00 uur parkeerplaats tegenover Kasteel Erenstein, Brughofweg te Kerkrade.

● **ZATERDAG 28 SEPTEMBER** organiseren het **Natuurhistorisch Genootschap**, **Stichting Koekeloere** en **Staatsbosbeheer** weer de jaarlijkse ECOTOP. Aanvang: 9.00 uur in Kasteel Daelenbroek te Herkenbosch.

● **ZATERDAG 28 SEPTEMBER** leidt Gerard Dings (verplichte opgave via tel. 0475-92589) voor de **Paddenstoelenstudiegroep** een excursie door het Munningsbos. Vertrek: 10.00 uur vanaf café 't Reutje, Reutjesweg te St. Odiliënberg.

● **DONDERDAG 3 OKTOBER** houdt Ed de

Groot voor **Kring Maastricht** een lezing over 100 jaar Natuurhistorisch Museum. Aanvang: 20.00 uur in het Natuurhistorisch Museum, de Bosquetplein 7 te Maastricht.

● **ZATERDAG 5 OKTOBER** leidt Jo Bolten (verplichte opgave via tel. 046-4378229) voor de **Paddenstoelenstudiegroep** een excursie door het Bunderbos. Vertrek: 10.00 uur vanaf NS-station Bunde.

● **ZONDAG 6 OKTOBER** leidt Peter Eenshuistra voor **Kring Venlo** een paddenstoelenexcursie naar het Zwart Water. Aanvang: 9.00 uur parkeerplaats Zwart Water, Schandeloselaan te Venlo.

● **MAANDAG 7 OKTOBER** houdt Olaf Op den Kamp voor **Kring Heerlen** een lezing over de Roer in de Duitse Eifel. Aanvang: 20.00 uur in Café Wilhelmina, Akerstraat 166 te Kerkrade-West.

● **MAANDAG 7 OKTOBER** organiseert de **Molluskenstudiegroep** een werkveld in Hulsberg. Aanvang 20.00 uur. Verplichte aanmelding bij Stef Keulen (Tel. 045-4053602, biostekel@gmail.com).

● **ZATERDAG 19 OKTOBER** organiseert de **Molluskenstudiegroep** een excursie in de omgeving van Susteren. Vertrek om 10.30 uur vanaf parkeerplaats NS-station Susteren. Verplichte aanmelding bij Stef Keulen (045-

4053602, biostekel@gmail.com).

● **ZATERDAG 19 OKTOBER** leidt John Leclair (verplichte aanmelding via tel. 046-4334999) voor de **Paddenstoelenstudiegroep** een excursie naar het Steinerbos. Vertrek: 10.00 uur vanaf de parkeerplaats aan de Mauritsweg te Stein.

● **ZONDAG 20 OKTOBER** leiden Sjaak Gubbels en Bert Roelofs voor **Kring Venlo** een vogelexcursie over de Groote Heide. Aanvang: 8.00 uur vanaf het infocentrum Groote Heide aan de Hinsbeckerweg te Venlo.

● **WOENSDAG 23 OKTOBER** is er een bijeenkomst van de **Vlinderstudie-**

groep. Aanvang: 20.00 uur in het Natuurhistorisch Museum Maastricht.

● **VRIJDAG 25 OKTOBER** houden Maurice Martens en Herman van Wissen van Stichting Flora van Nederland voor de **Plantenstudiegroep** een lezing over de Stichting Flora van Nederland. De bijeenkomst vindt plaats in het Natuurhistorisch Museum te Maastricht. Aanvang 20.00 uur.

● **ZATERDAG 26 OKTOBER** leidt Wim Knops (verplichte aanmelding via tel. 045-4053261) voor de **Paddenstoelenstudiegroep** een excursie naar de Dellen. Vertrek: 10.00 uur vanaf restaurant de Nachtegaal, Gemeentebroek 6 te Meerssen.

COLOFON

NATUURHISTORISCH GENOOTSCHAP IN LIMBURG

Onderscheiden met de Koninklijke Erepenninng

DAGELIJKS BESTUUR

Harry Tolkamp (voorzitter), Denis Frissen (secretaris), Rob Geraeds (ondervoorzitter) & Linda Horst (penningmeester).

ALGEMEEN BESTUUR

Wouter Jansen, Nicole Reneerkens, Raymond Pahlplatz, Marian Baars, Stef Keulen, Pieter Putts, Wilfred Schoenmakers & Victor van Schaik.

KANTOOR

Olaf Op den Kamp, Jeanne Cuypers, Karine Letourneur & Roel Steverink.

ADRES

Godsweerderstraat 2, 6041 GH Roermond, tel. 0475-386470 (kantoor@nhgl.nl). www.nhgl.nl.

LIDMAATSCHAP

€ 30,50 per jaar. Leden t/m 23 jaar & 65+ € 15,25; bedrijven, verenigingen, instellingen e.d. € 91,50. Okjen Weinreich (ledenadministratie@nhgl.nl). Rekeningnummer: 159023742. BIC: RABONL2U, IBAN: NL73RABO0159023742.

BESTELLINGEN/PUBLICATIEBUREAU

Publicaties zijn te bestellen bij het publicatiebureau, Marja Lenders (publicatiebureau@nhgl.nl). Losse nummers € 4,-; leden € 3,50 (incl. porto), themanummers € 7,-. ING-rekening: 429851. BIC: INGBNL2A, IBAN: NL31INGB0000429851.

STUDIEGROEPEN

FOTOSTUDIEGROEP

Bert Morelissen (foto@nhgl.nl).

HERPETOLOGISCHE STUDIEGROEP

Sabine de Jong (herpetofauna@nhgl.nl).

LIBELLENSTUDIEGROEP

Jan Hermans (libellen@nhgl.nl).

MOLLUSKEN STUDIEGROEP LIMBURG

Stef Keulen (mollusken@nhgl.nl).

MOSSENSTUDIEGROEP

Paul Spreuwenberg (mossen@nhgl.nl).

PADDENSTOELENSTUDIEGROEP

Henk Henczyk (paddestoelen@nhgl.nl).

PLANTENSTUDIEGROEP

Olaf Op den Kamp (planten@nhgl.nl).

PLANTENWERKGROEP WEERT

Jacques Verspagen (weert@nhgl.nl).

SPRINKHANENSTUDIEGROEP

Wouter Jansen (sprinkhanen@nhgl.nl).

STUDIEGROEP ONDERAARDSE KALKSTEENGROEVEN

Hans Ogg (sok@nhgl.nl).

VISSENWERKGROEP

Victor van Schaik (vissen@nhgl.nl).

VLINDERSTUDIEGROEP

Mark de Mooij (vlinders@nhgl.nl).

VOGELSTUDIEGROEP

Rob van der Laak (vogels@nhgl.nl).

WERKGROEP DRIESTRUIK

Wouter Jansen (driestruik@nhgl.nl).

ZOOGDIERENWERKGROEP

Bert Morelissen (zoogdieren@nhgl.nl).

KRINGEN

KRING HEERLEN

John Adams (heerlen@nhgl.nl).

KRING MAASTRICHT

Bert Op den Camp (maastricht@nhgl.nl).

KRING ROERMOND

Math de Ponti (roermond@nhgl.nl).

KRING VENLO

Frans Coolen (venlo@nhgl.nl).

KRING VENRAY

Patrick Palmen (venray@nhgl.nl).

STICHTINGEN

STICHTING NATUURPUBLICATIES LIMBURG

Uitgever van publicaties, boeken en rapporten (snl@nhgl.nl).

STICHTING DE LIERELEI

Projectbureau voor onderzoek van natuur en landschap in Limburg (lierelei@nhgl.nl).

STICHTING IR. D.C. VAN SCHAÏK

Stichting voor het beheer van onderaardse kalksteengroeven in Limburg. Postbus 2235, 6201 HA Maastricht (vanschaikestichting@nhgl.nl).

STICHTING NATUURBANK LIMBURG

Stichting voor het beheer van de waarnemingsgegevens van het NHGL (natuurbank@nhgl.nl). Waarnemingen doorgeven: www.natuurbank.nl

NATUURHISTORISCH MAANDBLAD

REDACTIE Olaf Op den Kamp (hoofdredacteur), Henk Heijligers, Jan Hermans, Martine Lejeune, Ton Lenders, Arjan Ova & Guido Verschoor (redactie@nhgl.nl).

RICHTLIJNEN VOOR KOPIJ-INZENDING

Diegenen die kopij willen inzenden, dienen zich te houden aan de richtlijnen voor kopij-inzending. Deze kunnen worden aangevraagd bij de redactie of zijn te bekijken op www.nhgl.nl.

LAY-OUT & OPMAAK Van de Manakker, Grafische communicatie, Maastricht (mvandemanakker@xs4.all.nl).

EDITING SUMMARIES Jan Klerkx, Maastricht.

DRUK SHD Grafimedia, Swalmen.

MIX
Paper from
responsible sources
FSC® C006586

COPYRIGHT Auteursrecht voorbehouden.

Overname slechts toegestaan na voorafgaande schriftelijke toestemming van de redactie.

ISSN 0028-1107

provincie limburg

Het uitgeven van het Natuurhistorisch Maandblad wordt mede mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van de provincie Limburg.

